เรื่อง เพกา

Office of Academic Resource Information and Technology

รายละเอียด

ชื่อวิทยาศาสตร์ Oroxylum indicum Vent.

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่ออื่น ๆ มะลิดไม้, มะลิ้น, ลิดไม้ (เหนือ) ลิ้นฟ้า (เลย)

ลักษณะทั่วไป

ต้น เป็นพรรณไม้ยืนต้น ผลัดใบสูง ประมาณ 4 – 20 เมตร ลำต้นและกิ่งก้านมีรูระบายอากาศกระจัดกระจายทั่วไป ส่วนเปลือกเรียบสีเทา บางทีแตกออกเป็นรอยตื้น ๆ เล็กน้อย หรือรอยแผลเป็นขนาดใหญ่เกิดจากใบร่วงหล่นไปแล้ว

ใบ ออกเป็นช่อคล้ายขนนกประมาณ 2-3 ชั้น มีใบเดียว ๆ ตรงปลายก้านจะเรียงตรงข้ามชิดกันเป็นกระจุกที่ปลายกิ่ง ใบย่อยจะมีลักษณะเป็นรูปไข่และรูปขอบขนาน ส่วนปลายใบจะแหลม ขอบใบเรียบ โคนสอบกลมมักจะเบี้ยว

ดอก จะออกเป็นช่อใหญ่ตรงยอด กลีบรองกลีบดอกจะมีลักษณะเชื่อมติดกันเป็นรูปทรงกระบอกเป็นรูปทรงกระบอก เมื่อเป็นผล แข็งมากค่อนข้างหนา ภายนอกสีม่วงแดงหรือน้ำตาลคล้ำ ส่วนภายในจะเป็นสีเหลือง สีชมพู ตรงโคนจะเชื่อมติดกัน มีลักษณะรูปลำโพง บริเวณปากลำโพงด้านในนั้นจะเป็นสีขาวอมเหลือง หรือสีขาวอมเขียว เกสรตัวผู้จะมีประมาณ 5 อัน ติดกับท่อดอก โคนก้านมีขน ส่วนเกสรตัวเมียจะมีอยู่ 1 อัน มีท่อเกสรยาวประมาณ 4-6 ซม. สีม่วงคล้ำ

ผล ผลนั้นจะออกเป็นฝักแบน และยาวมีลักษณะคล้ายรูปดาบมีความยาวประมาณ 45 – 120 ซม. ห้อยระย้าอยู่เหนือเรือน ส่วนเมล็ดมีลักษณะแบนมีปีกใส เมล็ดมีความกว้างความยาว

นิเวศวิทยา พรรณไม้นี้มักขึ้นตามที่โล่ง บริเวณชายป่าดิบ และไร่ร้างทั่วไป

การขยายพันธุ์ โดยการเพาะเมล็ดและควรปลูกในฤดูฝน

ประโยชน์ด้านสมุนไพร เปลือก ใช้เป็นยาสมานแผล ทำให้น้ำเหลืองเป็นปกติ ขับน้ำเหลืองเสีย ขับเลือดบำรุงเลือด ดับพิษเลือด รักษาเสมหะ จุกคอ ขับเสมหะ รักษาอาการจุกเสียดเปลือกต้นใช้ตำกับเหล้าใช้พ่นตัวแทนการอยู่ไฟ เปลือกผสมกับน้ำสุราใช้เป็นยากวาดประสะพิษซางชนิดเม็ดเหลืองรักษาละอองขึ้นในปาก คอ ลิ้น รักษาละอองใช้ รักษาซางเด็กรักษาอาการฟกบวม เปลือกสดผสมน้ำส้มใช้รักษาอาการอาเจียนไม่หยุดรักษาโรคบิด หรือใช้เปลือกเพกาใช้ร่วมกับสมุนไพรอื่น รักษาโรคมานน้ำ โรคเบาหวาน เปลือกนำไปต้มกับสมุนไพรหลาย ๆ ชนิด แยกเอาแต่น้ำมันมาทาเพื่อรักษาองคสูตรรักษา รักษาโรคริดสีดวงทวารหนักทวารเบา บรรเทาอาการฟกบวมและอาการคัน เมล็ด ใช้เป็นยาขับถ่าย ส่วนเมล็ดแก่ใช้เป็นยาระบายเป็นยารักษาอาการไอขับเสมหะฝักอ่อนใช้เป็นยาบำรุงธาตุ เจริญอาหาร ทำให้เกิดน้ำย่อยอาหาร รักษาโรคบิด ท้องร่วงรักษาไข้สันนิบาตและรักษาอาการ

The Office Of Academic Resource Information And Technology

อักเสบฟกบวมให้ใช้รากฝนกับน้ำปูนทา นอกจากนี้ยังใช้ ใบ ดอก ราก ลำต้นรวมกัน จะมีรสฝาดเย็น ใช้เป็นยาสมานแผล อาการอักเสบบวม รักษาโรคท้องร่วง โรคไข้เพื่อลมเพื่อเลือด และรักษาน้ำเหลืองเสีย

ภาพโดย

: http://adeq.or.th/wp-content/uploads/2016/07/%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%81%E0%B8%B2-4.jpg

คำสำคัญ : สมุนไพร

ที่มา : กมลทิพย์ ประเทศ และคนอื่นๆ. (2543). การสำรวจพรรณไม้ในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2018-02-13

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=105&code_db=610010&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology